

3. Učiteljske plače.

Pri isti seji c. kr. mestnega šolskega sveta, t. j. dne 20. maja 1905, se je razpravljalo tudi o učiteljskih plačah, o petletnicah, o stanarini, o opravični dokladi ravnateljstva, o službeni dobi učiteljstva, o vpkoljenju in pokojnini učiteljev ter o preskrbovanju njih zapuščenih vdov in sirot.

Učiteljske plače z vsemi pritisklinami bi po nasvetu c. kr. mestnega šolskega sveta prevzela dežela, skrb za stvarne potrebščine meščanske šole pa mestna občina.

4. Sklepi občinskega sveta.

O vseh teh nasvetih c. kr. mestnega šolskega sveta je razpravljala občinski svet v javni seji dne 7. novembra 1905. Pri tej seji so se sprejeli sledeči predlogi šolskega odseka:

- II. mestna deška osemrazrednica se preosnuje v deško občno ljudsko in meščansko šolo pod skupnim vodstvom ravnatelja meščanske šole.
- Ta preosnova se ima izvršiti tako, da istočasno aktivirajo sedanji 6., 7. in 8. razred ljudske šole kot 1., 2. in 3. razred meščanske šole; sedanjih prvih pet ljudskošolskih razredov pa ostane še nadalje kot občna ljudska šola.
- Skrb za stvarne potrebščine meščanske šole prevzame mestna občina ljubljanska.
- Glede učiteljskih plač na projektovani novi ljudski in meščanski šoli občinski svet ne stavi nikakih predlogov, ker je ustanovitev teh plač v tesni zvezi z regulacijo učiteljskih plač sploh in ima po zakonu deželni zbor določiti plače učiteljem na ljudskih in meščanskih šolah.
- Občinski svet pritrjuje predloženemu učnemu načrtu za nameravano meščansko šolo.
- Ravnateljstvu združene ljudske in meščanske šole se dovoli suplent, da bi bil ravnatelj prost poučevanja; če pa ne, pa bodi vodstvo ljudske in meščanske šole ločeno.

5. Nov štadij.

Pri teh sklepih je ostalo do leta 1910, in sicer zaradi tega, ker deželni zbor ni hotel prevzeti plač učiteljstva. To leto je pa stopilo vprašanje o ustanovitvi deške meščanske šole v nov štadij. V javni seji občinskega sveta dne 20. januarja 1910 je bila sprejeta resolucija občinskega svetnika dr. Fr. Novaka, ki se tiče ustanovitve nove deške šole za kolizejski okraj.

O tem predmetu se je posvetoval c. kr. mestni šolski svet v svoji seji dne 22. marca 1910. Na podstavi poročila in debate je sklenil mestni šolski svet soglasno, naj se občinskemu svetu priporoči sledeče:

- za kolizejski okraj naj se osnuje, oziroma zgradi nova (IV.) mestna slovenska deška ljudska šola.
- Zanjo naj se izkuša pridobiti stavbišče v neposredni bližini kavarne »Evropa«.
- S to šolo, ki imej izprva samo pet prvotnih razredov, naj se obenem ustanovi pod eno streho samostojna deška meščanska šola.

V ta namen naj se odločijo od II. mestne šole trije višji razredi ter naj se formujejo kot samostojna trirazredna deška meščanska šola.

V izredni seji mestnega občinskega sveta dne 19. aprila 1910 so bili na predšolskega sveta soglasno sprejeti in poleg šolskega sveta soglasno sprejeti in poleg tega še dodatni predlog šolskega odseka: »Deželni odbor se naprosi, da prevzame plače učiteljstva vsaj v tej meri, kolikor znašajo za ljudsko učiteljstvo, povišek za meščansko učiteljstvo bi pa prevzela mestna občina.«

(Dalje.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegat so prijavila dalje sledeča društva:

- XIII. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj ljubljanske okolice;
44. Ivan Petrič, učitelj — Sp. Šiška.
45. Ivo Trošt, nadučitelj — Tomišelj.
- XIV. Učiteljsko društvo za Slovenjegraški okraj;
46. Andrej Leskovšek, def. okrajni pomožni učitelj.
- XV. Ormoško učiteljsko društvo.
47. Ludovik Šijanec, nadučitelj — Svetinje.
48. Jakob Preindl, učitelj — Velika nedelja.
49. Antonija Šijanec, učiteljica — Svetinje.
- XVI. Učiteljsko društvo za laški okraj;
50. Fran Zupančič, nadučitelj — Sv. Rupert.

51. Blaž Jurko, šol. vodja — Razbor;

52. Fran Šegula, nadučitelj — Sv. Lenart;

53. R. Pestevšek, učitelj — Laški trg;

54. Nina Drobnič, učiteljica — Reka;

55. Oskar Moll, učitelj — Trbovlje;

56. Josip Zorn, učitelj — Loka.

Namestnika:

6. Fran Meško, nadučitelj — Zid. most;

7. Jakob Pukmajster, nadučitelj — Sv. Jedert.

XVII. Slovensko učiteljsko društvo v Istri:

57. Anton Urbančič, nadučitelj — Boljunec;

58. Josip Valentič, nadučitelj — Sv. Anton;

59. Valerija Majer, učiteljica — Sv. Anton;

60. Franc Venturin, nadučitelj — Boršt.

XVIII. Postojnsko učiteljsko društvo:

61. Marica Dovgan, učiteljica — Zagorje.

62. Tinka Vilhar, učiteljica — Št. Peter na Krasu;

63. Dragotin Česnik, nadučitelj — Knežak.

64. Josip Brinar, ravnatelj — Postojna;

65. Anton Skala, nadučitelj — Vipava;

66. Fortunat Lampret, učitelj — Trnovo.

XIX. Učiteljsko društvo za politiški okraj Ljutomer:

67. Ivan Tomšič, nadučitelj — Stara cesta;

68. Karel Maurič, nadučitelj — Sv. Križ;

69. Avgust Lah, učitelj — Sv. Duh;

70. Hermina Mahorčič, učiteljica — Kapela.

XX. Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

71. Ivan Burdian, nadučitelj — Šmartno pri Gor. Gradu.

72. Anton Sivka, nadučitelj — Št. Jurij ob juž. železnici.

73. Ljudmila Schreiner, nadučiteljica — Št. Jurij ob juž. žel.

XXI. Pedagoško društvo v Krškem:

74. Karol Humek, strok. učitelj — Krško;

75. Maks Hočevar, strokovni učitelj — Krško.

76. Gabriel Grilc, nadučitelj — Studenec.

XXII. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico:

77. Šimon Vodenik, nadučitelj — Lembach;

78. Miroslav Pučelik, — učitelj — Leitersberg-Krčevina.

XXIII. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj.

79. Ivan Stupica, učitelj — Dražgoše;

80. Fran Rojina, nadučitelj — Šmartno;

81. Josip Lapajne, nadučitelj — Cerklje;

82. Rudolf Zore, nadučitelj — Predoslje.

Namestnika:

8. Lovro Perko, nadučitelj — Poljane;

9. Leopold Ažman, nadučitelj — Žabnica.

Vsa ona Zavezina društva, ki še niso vrnila izpolnjenih društvenih izkazov, prosimo prav nujno, da store to čimprej!

Nekatera društva so prijavila samo delegate, prosimo, da pošljejo tudi druge podatke.

Za glavno skupščino je dalje zglášena razprava:

Jean Jaques Rousseau, kot človek in pedagog.

Poročevalec dr. Ivan Lah.

Vodstvo Zaveze.

Predsednik:

L. Jelenc.

Iz IX. vodstvene seje (13. julija 1912).

1. Zaveza se je udeležila pogreba umrlega slovenskega pesnika Antona Aškercja in mu položila na grob venec s trobojnim trakom in napisom: »Pesniku velikanu — Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljev«.

2. Zborovanje delegacije Zveze slovenskega učiteljstva v Avstriji se vrši letos v Krakovem dne 22 in 23. julija. Vsaka izmed včlanjenih Zvez pošlje lahko k tej delegaciji največ 8 delegatov. Ker je pa tako celotedsko potovanje k zborovanju in zborovanje samo zvezano naravnost z ogromnimi stroški, ki daleč presegajo Zavezine dohodke, zato poblasti vodstvo češkega tovariša Mat. Hajnega iz Jankovic na Moravskem, da zastopa našo Zavezo proti primerni odškodnini s prošnjo, da nam potem na kratko poroča o tej delegacijski seji.

3. Predsedstvo »Slov. Šolske Matice« prosa, da Zaveza pomaga pri preskrbi stanovanj članom in članicam, ki se udeležijo letošnjega I. počitniškega tečaja »Sl. Š. M.«. Sklene se, da se takoj v smislu svoječasne obljube ukrene v tem oziru vse potrebno.

4. Priprave za letošnjo glavno skupščino so v polnem tiru. Lokali so najeti in vse drugo je pripravljeno. Priglašene razprave se porazdele na dnevni red delegacijske seje in glavnega zborovanja.

5. Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku slavi dne 8. septembra t. l. 25letnico društvenega obstanka. Dež. poslanca tov. Št. Ferlugo se naprosi, da zastopa Zavezo na dan slavlja pa odpošlje ta primerno brzojavko.

6. Sklene se, da se udeleži vodstvo Zaveze dne 16. julija v Ljubljani III. shoda jugoslovanskih učiteljskih abiturientov in abiturientinj. Zavezo so zastopali pri tem sestanku predsednik, tajnik in blagajnik.

7. Banko »Slavijo« se nemudoma opozori, kaj je z obljubljenimi procenti od onih Zavezinih članov, ki so pri njej zavarovani.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za novomeški okraj je zborovalo dne 12. maja v Rudolfovem. Za Zavezina delegata sta izvoljena nadučitelja M. Matko in Fran Zagorc.

Društvo slovenskih učiteljic je otvorilo v pondeljek, 15. t. m., dva tečaja za svoje članice, in sicer 6 tedenski kuharski in gospodinjjski tečaj in 3 tedenski šivalni tečaj. Vseh udeleženk je 30. Gospodinjjski tečaj se vrši v prostorih dekl. internata »Mladika«; vodi ga učiteljica tov. Jerica Zemljanova. Voditeljica šivalnega tečaja, ki se vrši na mest. dekl. liceju, je strokovna učiteljica gdč. Terezija Huebmayerjeva. O tečajih bomo poročali svoječasno obširneje.

Štajersko.

Brežiško-sevniško učiteljsko društvo je v tem šolskem letu poslednjič zborovalo dne 7. julija na Vidmu. Obisk je odgovarjal razmeram.

Rešile so se naslednje važnejše društvene zadeve:

1. Referat o stalnem nameščenju okr. šol. nadzornikov za Zavezo je prevzel tov. Rismal.

2. Namesto delegata tov. Knapiča, ki je bil izvoljen v odbor Zveze, se je izvolil tov. Potočnik.

3. Nekaj delegatov za Zavezo je odklonilo izvolitev. Na njih mesto so bili voljeni tovariši Gajšek, Novak in Pečnik.

4. Štiridesetletnico svojega obstanka bo društvo praznovalo 10. novembra na Vidmu. Slavje bo odgovarjalo razpoloženju učiteljstva.

Predsednik je na to podal kratko in objektivno poročilo o delegacijskem in občnem zboru naše Zveze. Izpolnil ga je na sebi lasten način tov. Potočnik. Glasovi iz delegacije in občnega zbora so nam nepobitno dokazali kaj smo.

Sprejel se je nadalje predlog tov. Rismaia o našem obrambnem skladu. O predlogu bo menda natančneje razmotrivala izredna delegacijska seja naše Zveze.

Tudi predlog tov. predsednika proti zvišanju pristojbin pri izpitih usposobljenosti je bil sprejet soglasno. — Popoldne so nekateri posejili Krško.

Celjsko učiteljsko društvo je zborovalo 7. julija v Celju. Poleg lepega števila članov sta bila navzoča kot gosta gdč. A. Drobničeva in tov. Zemljčič.

Predsednik je obnovil vtisne majniškega izleta v Zalec in se zahvalil tov. Petričku, ki je oskrbel prijetno bivanje ter Šaleškemu uč. društvu, ki nas je posetilo ob tej priliki v tako lepem številu. Imenovanemu društvu vrnemo obisk v prihodnjem majniku.

Pred zborovanjem se je posvetoval pripravljalni odbor za Zvezino zborovanje. Odborove sklepe je naznanil društvu tov. predsednik in pozval navzoče (nenavzočim velja poziv na tem mestu), da se udeležijo zborovanja brez izjeme vsi. Poziva ne obnovim dobesedno v listu, naj si ga napravi vsak sam s svojo vestjo. — Poročilo Zvezinega zborovanja v Ptujju je točno podal predsednik tov. Brinar.

Tov. Sevnik je izvajal s tovariši nekaj redovnih in prostih vaj po sokolskem poveljevanju. — Izrazila se je želja, da bi se enaka podavanja vršila na vsakem zborovanju.

Iz društvene sobe: vesele počitnice — pa na svidenje na Zavezinem zborovanju!

Učiteljsko društvo za šentlentski okraj je imelo svoje drugo zborovanje dne 4. julija pri Sv. Trojici v Slov. gor. Pri običajnem dnevnem redu je delegat tov. Čuček prečital poročilo o skupščini »Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic«, ki se je vršila v Ptujju. Zaradi pozne ure se je moral preložiti referat tov. Klemenčiča na prihodnje zborovanje. — Omeniti se mora, da ima naše društvo veliko mlačnežev, ki jim je vse drugo svetlejšje, kakor pa učiteljska organizacija. Tako skoraj že dve leti nismo imeli časti videti članov od Sv. Barbare v Slov. gor. Toda to ni več mlačnost, temveč zlobnost, to je ignoriranje učiteljstva sploh. Istotako je zaspano nekaj članov pri Sv. Jurju v Slov. gor. in pri Sv. Benediktu. Tovariši in tovarišice! Zavedajte se, kaj ste! Ali ni to sramota, ki jo delate sebi, društvu in učiteljsvu sploh? Morda pa te cenj. tovariše nekaj drugega zadržuje, da se ne upajo prikazati. Kaj? — Veste dobro, »Iz malega raste veliko.« Toda pregovor teh je: »Bom že plačal.« Mislimo pa, da se dne 1. avgusta pri zborovanju pri Sv. Lenartu tudi s tistimi tovariši snidemo in bomo zopet začeli skupno delati. Torej 1. avgusta na snidenje pri Sv. Lenartu v Slov. goricah!

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 7. julija pri Sv. Križu na

Slatini. Taka naša zborovanja — prijateljski sestanki v zvezi z duševnim užitekoma po predavanju, in s tem, da pridemo na kraj, ki nas kajpada privlači — so vedno dobro obiskana. Tudi to. Lepo številce — da ni število, zato poskrbe nekateri mlačneži — se nas je zbralo samih, in pridružili so se nam še prijatelji šole, pozdravili smo v svoji sredi tudi naraščaj iz bližnjih okrajev. — K poročilu! Društvene zadeve, nekaj dopisov se je kmalu preresetalo, izvolilo se je delegatom za Zavezino skupščino v Celju: Trafenik, Korbar, Fünk, namestnika sta: Kurbus in Fierè; pozvalo se je, da se društvo udeleži zborovanja razen teh zastopnikov polnoštevilno; govorilo se je o izposlovanju dovoljenja zaradi zborovanj prostih četrtkov naravnost šolskim vodstvom; določilo se je zaradi razmer za prihodnje zborovanje šele 10. november, in sicer v Šmarju in s tem so bile društvene zadeve s kratkim poročilom o Zvezinem zborovanju na Ptujju končane.

Ni pa bilo končano zborovanje. Imeli smo ta dan v svoji sredi g. prof. dr. Pivka iz Maribora, ki je govoril v jako zanimivem predavanju o kosu slovenskega literarnega življenja. Pokazal nam je Jurčiča, »ljudskega klasika« kot ljudskega vodnika in pisatelja; pokazal momente, ki so nam dali Jurčiča ter rodili njega pripovedovalca; omenil je v ostrih, pa izčrpnih potezah Jurčičevo zvezo z Levstikom, Stritarjem in Levcem ter medsebojen vpliv teh mož — ter očrtal delovanje Jurčičeve pri Slov. Narodu. — S pozivom, da se poslušaj slovo učiteljstva vzgojnih in mladini pristopnih mest v Jurčičevih delih, je zaključil g. prof. svoje predavanje, za katero se mu tov. predsednik v imenu navzočih zahvali. — Za tem je pokazal g. profesor še nekatere manj znane igre ter dal praktičen nasvet k njih uporabi na podlagi svojega znanega dela »Telovadne igre«. — Za podavanje in ta navodila je učiteljstvo šmarskega in rogaškega okraja g. profesorju hvaležno in veselo bo, kadar ga lahko zopet pozdravi v svoji sredi.

Politiški pregled.

* Državni proračun za leto 1913 še vedno ni gotov, kakor je bilo to doslej v takem času navadno običaj. Kot vzrok tega zastanka se navaja nenavadno dolgo zasedanje državnega zbora, kjer so morali biti vedno navzoči posamezni ministri in vladni zastopniki, vsled česar je zaostalo delo v posameznih resortih. Posamezna ministrstva so izročila svoje lastne špecijelne proračune finančnemu ministrstvu, katero jih pregleda in primerno črta, ker bi v slučaju, da se udovolji vsem zahtevam posameznih resortov, nastal v proračunu primanjkljaj za najmanj sto milijonov kron. Ker pa za take primanjkljaje ni nikakega pokritja, se mora uvesti najstrožja varčnost, da se vzdržati ravnovesje v državni upravi. Pred začetkom jesenskega zasedanja bo ministrski svet proračun podvrget končni redakciji in predložil parlamentu.

* Dunajski občinski svet in Čehi. Občinski svet je sklenil, da se smejo sprejemati v mestno službo samo take osebe, ki so Nemci ali se zavežejo, da bodo in ostanejo Nemci. Pri zadnjem ljudskem šteju je nekaj mestnih uslužbencev navedlo češčino za občevalni jezik. To pa je bil krščanskim možem v občinskem svetu strašanski naroden greh.

* Ameriško državljanstvo bodo dobili odslej tudi žene in otroci vseh onih, ki v Ameriki dobe ameriško državljanstvo.

Kranjske vesti.

—r— Šolska prireditve v prid ubožnim šolskim otrokom se je vršila na Colu nad Vipavo dne 7. julija. Sodelovali so izključno le šolski otroci. Starši otrok so posejili prireditve v obilnem številu. Marsikatero oko matere je bilo ob pogledu na svojega ljubljenca solzno. Na vzporedju je bilo petje, deklamacije, igra (Lažniva Milena — dvodejanka) in zahvalni govor. Otroci, ki so prvič nastopili na odru, so vkljub temu izvrstno rešili svoje naloge. Igra je uspela v veliko zadovoljstvo vseh navzočih; istotako deklamacije in petje. Posebno pa je ugajal ljudem nastop Boselnovega Joška, učenca III. oddelka, ki je v pravem govorniškem tonu in jako temperamentno izjavil svoj zahvalni govor. — Govoril je sledeče: Kdo pa sem? Kdo je ta? vpraša oni, ki me še ne pozna. Boselnov Jožek sem! Colčan z dušo in telesom. Učenec III. oddelka. Gospod učitelj mi je poveril nalogo, izpregovoriti zbranemu občinstvu nekaj besed s posebno zahvalo k obilnemu obisku k naši veselici. — Mlad sem in majhen po osebi, toda veliko je moje govorniško srce. Nastopam v svojem življenju prvič na odru kot govornik. Velika je ta čast. Nastopam pa brez strahu in trepetu. Zakaj pa tudi? Saj je vendar danes za nas šolske otroke dan veselja. — Priredili smo šolsko prireditve. Priliko ste imeli, cenjeni poslušalci in